

WYDZIAŁ
BUDOWY MASZYN
I LOTNICTWA
POLITECHNIKI RZESZOWSKIEJ

Elastyczne systemy produkcyjne

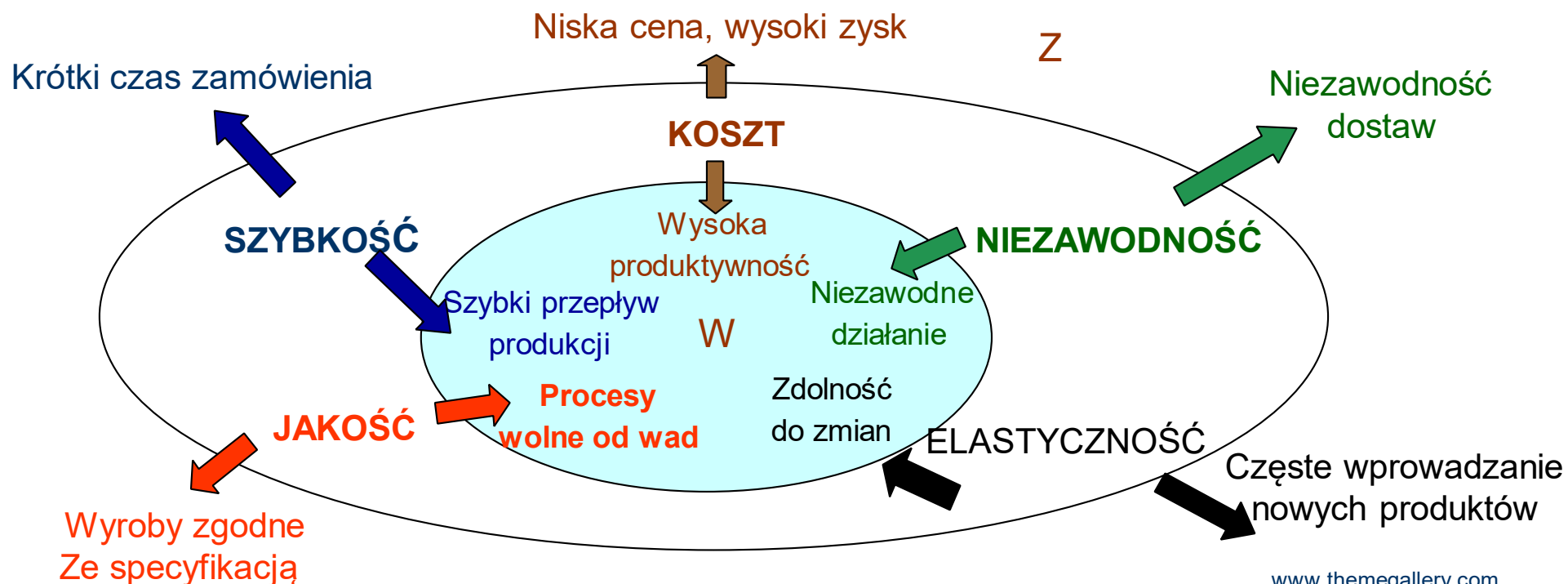

Wymagania stawiane współczesnym przedsiębiorstwom

Wymagania stawiane współczesnym przedsiębiorstwom są przede wszystkim uwarunkowane postępującą **globalizacją gospodarki światowej** oraz wzrostem wymagań rynkowych.

Rozwój międzynarodowej wymiany handlowej, technologii wytwórczych, inżynierii materiałowej oraz technik informatycznych sprawia że każdy produkt wytwarzany przez dowolną firmę w dowolnym kraju musi konkurować ze wszystkimi innymi tego typu w skali światowej

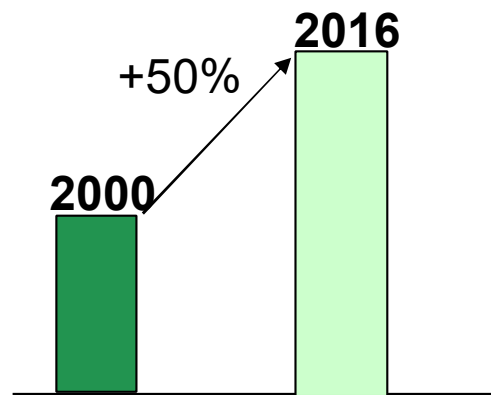

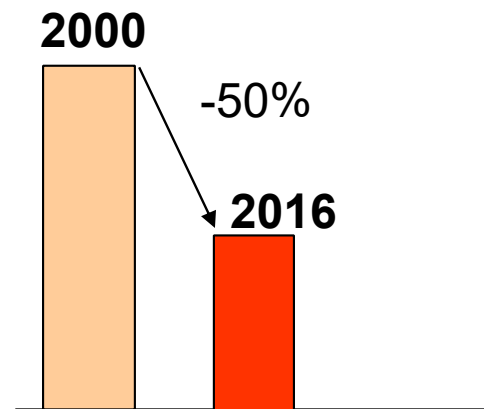
Wymagania stawiane współczesnym przedsiębiorstwom

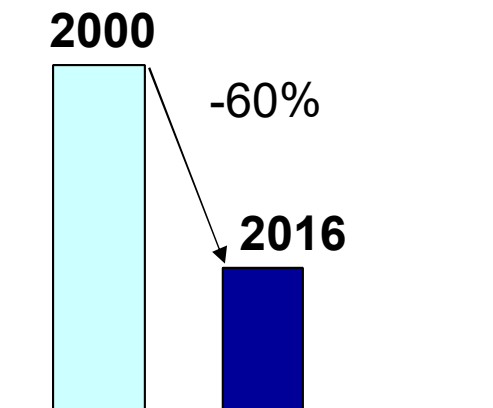
Żądanie co do jakości i funkcjonalności, cen, terminów dostaw wzrosły w ostatnim czasie gwałtownie, niekiedy nawet o 60%

Żądana jakość i funkcjonalność wyrobu

Czas życia produktu

Okres dostawy

Wymagania stawiane współczesnym przedsiębiorstwom

Współczesny rynek staje się rynkiem zdeterminowanym przez klienta, a nie jak dawniej przez producenta. Zmusza to przedsiębiorstwa do odejścia z orientacji produkcyjnej tzn.:

„Wytwórz produkt i szukaj nabywcy”

do orientacji rynkowej

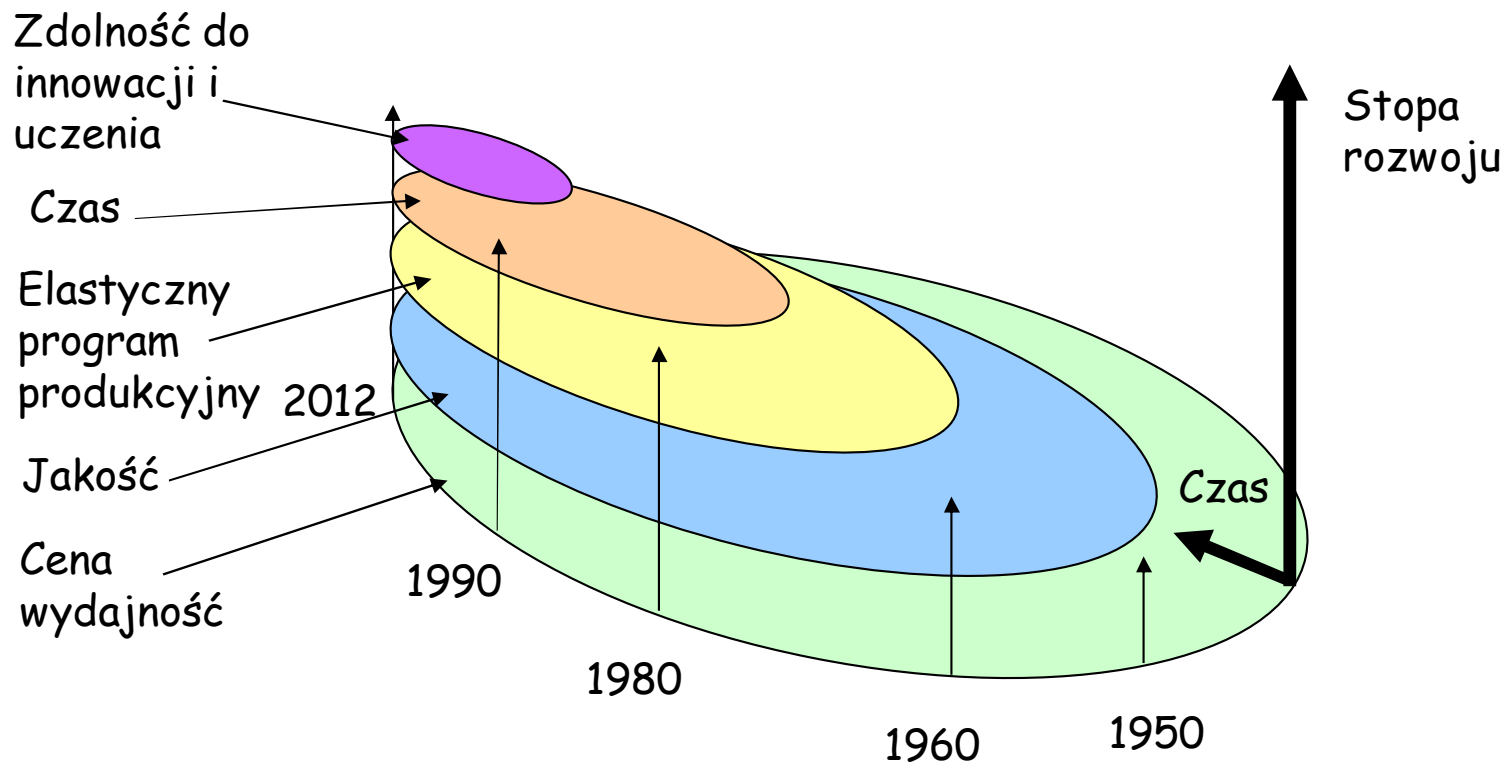
„znajdź nabywcę i wytwarzaj według jego życzeń”

Wymagania stawiane współczesnym przedsiębiorstwom

Obecnie w dobie globalnej konkurencji i postępującej informatyzacji, decydującym kryterium staje się czas, wyznaczający szybkość opracowania nowych wyrobów oraz zdolność do ciągłych działań innowacyjnych

W warunkach globalizacji gospodarki, kiedy zanikają bariery technologiczne, cenowe i gospodarcze, przeciętny **cykl użyteczności i życia produktów** ulega znacznemu skróceniu

Cykl życia produktu na rynku

FAZA I: Wdrożenia („wprowadzenia na rynek”),

FAZA II: Wzrostu - *powiększanie się obrotów i sprzedanej ilości towaru*

Cykl życia produktu na rynku cd.

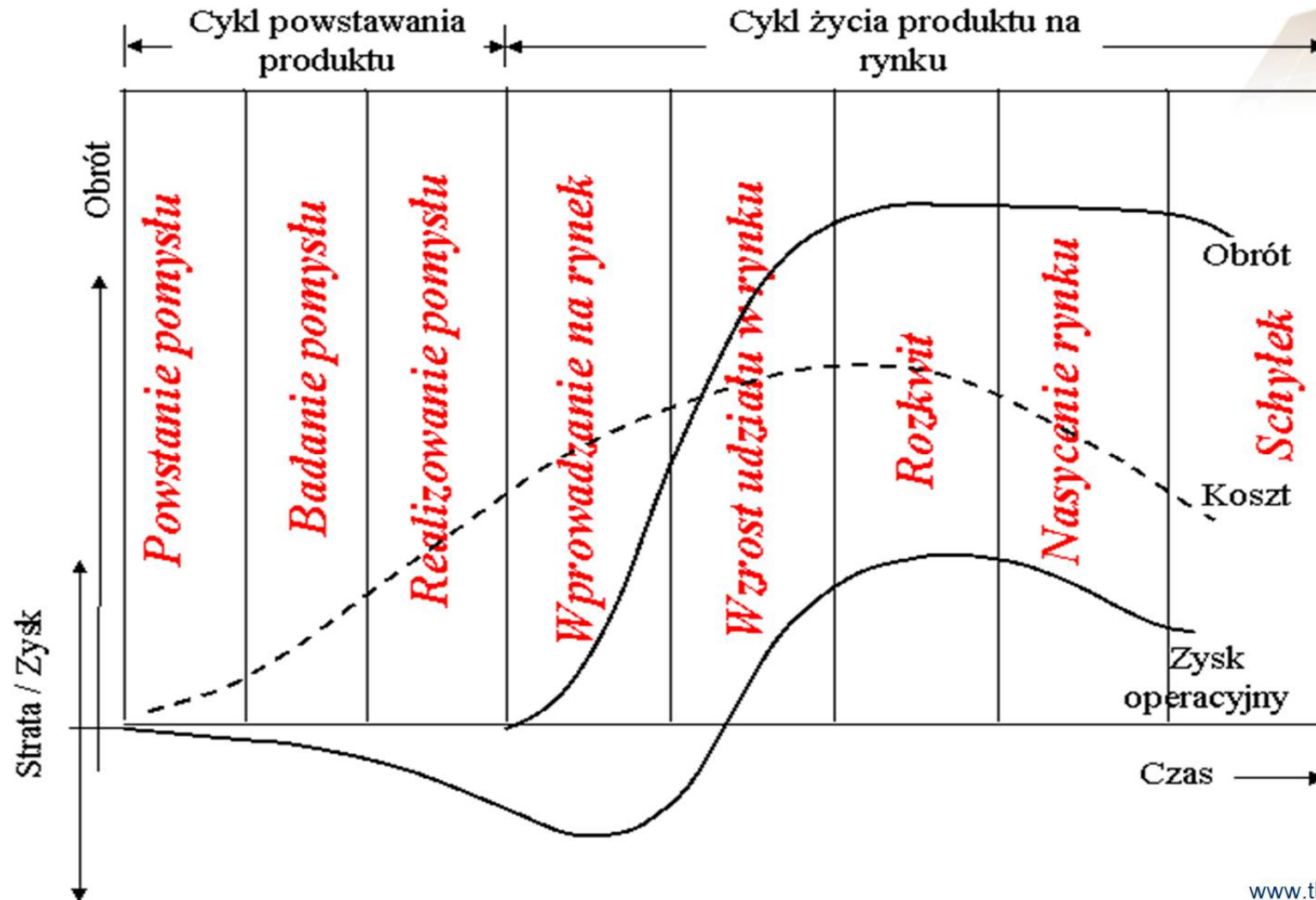
FAZA III: Rozkwitu („dojrzałość”), *spadają obroty względnie przyrosty ilościowe sprzedanego towaru*

FAZA IV: Nasycenia - *stabilizują się obroty i ilości na wysokim poziomie*

FAZA V: Schyłku *spadek obrotów i sprzedanych ilości*

Cykl życia produktu na rynku

Mimo, że produkt jest w pełni sprawny technicznie i funkcjonalnie oraz ma wszystkie cechy niezmiennione od chwili wyprodukowania, można uznać, że cykl jego życia dobiegł końca. Wynika to ze zmiany:

- ***kryteriów oceny przydatności i z oceny produktu według aktualnego stanu techniki***
- ***wymogów będących wynikiem postępu technicznego***
- ***mody czy też specyfiki kulturowej i cywilizacyjnej.***

Przykład

Badania przeprowadzone przez **firmę Siemens** wykazały:

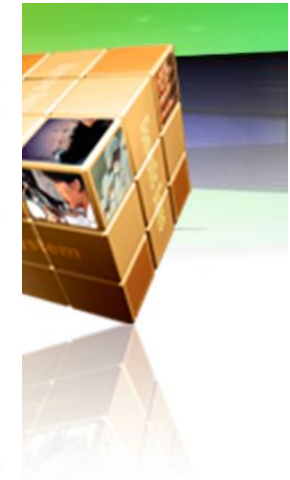
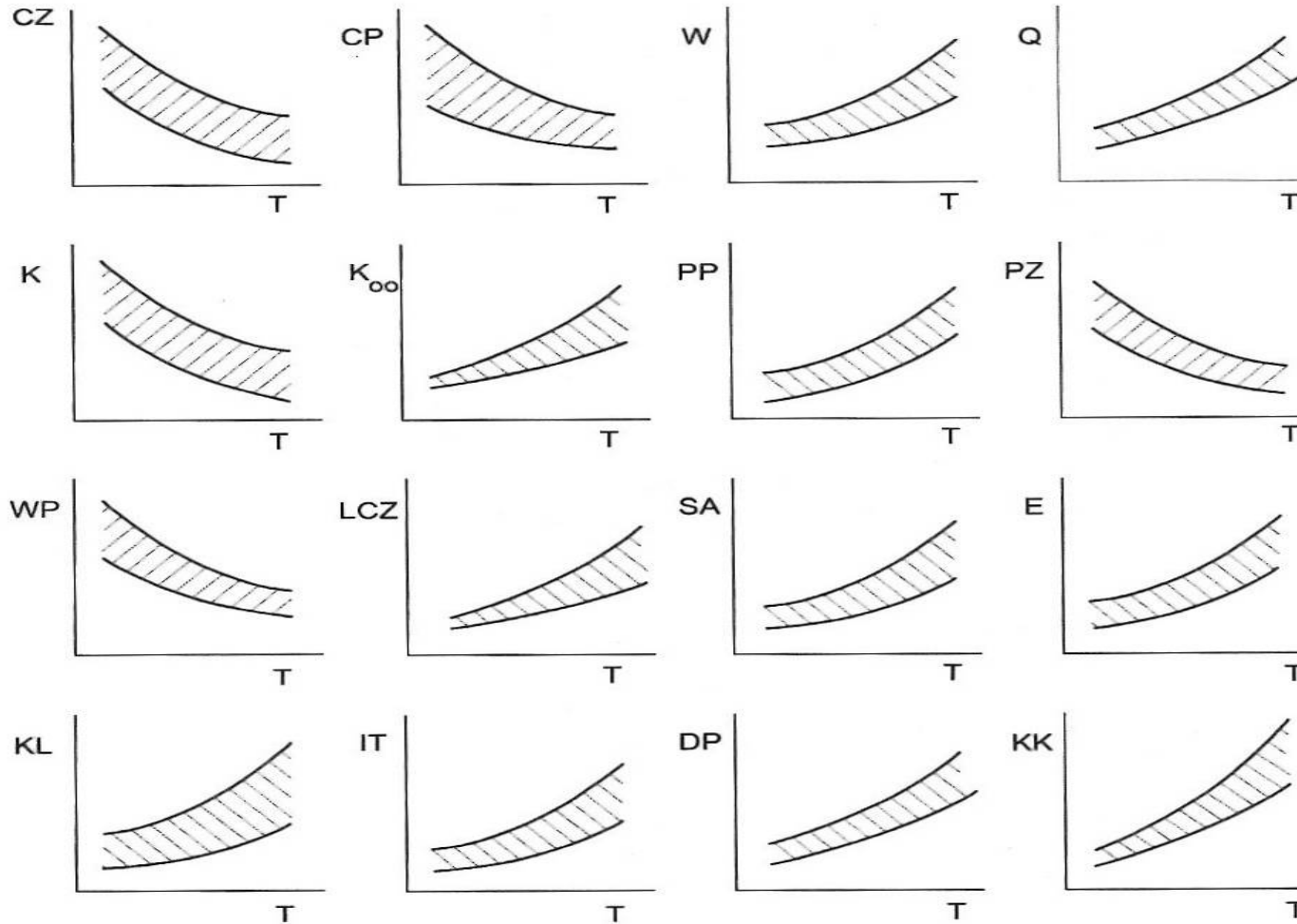
- *że w latach 1989/90 udział produktów mających mniej niż 5 lat w obrocie firmy wynosił 48%,*
- *w latach 1994/95 udział ten wynosił 55%,*
- *a w latach 2005/2006 był już równy 74%.*

Wrażliwość na potrzeby rynku jest zdeterminowana co najmniej trzema wyróżnikami:

- **produktem**
- **udziałem produktu rynku,**
- **stosowanymi technologiami oraz środkami produkcji**

Determinanty te muszą być tak wzajemnie ukształtowane, aby przedsiębiorstwo mogło osiągnąć cechy konkurencyjności

- ❖ CZ - cykl życia produktu
- ❖ CP - cykl produkcyjny
- ❖ W - wariantowość produktu
- ❖ Q - jakość produktu
- ❖ K - koszty produkcji
- ❖ SA - stopień automatyzacji
- ❖ Koo - stopień kooperacji
- ❖ PP - paleta produktów
- ❖ PZ - poziom zapasów
- ❖ WP - wielkość partii
- ❖ LGZ - liczba cykli obrotu parytetem zapasów
- ❖ E - elastyczność produkcji
- ❖ KL - udział klienta
- ❖ IT - innowacyjne technologie
- ❖ DP - dostępność produktów
- ❖ KK - konkurencyjność produktów

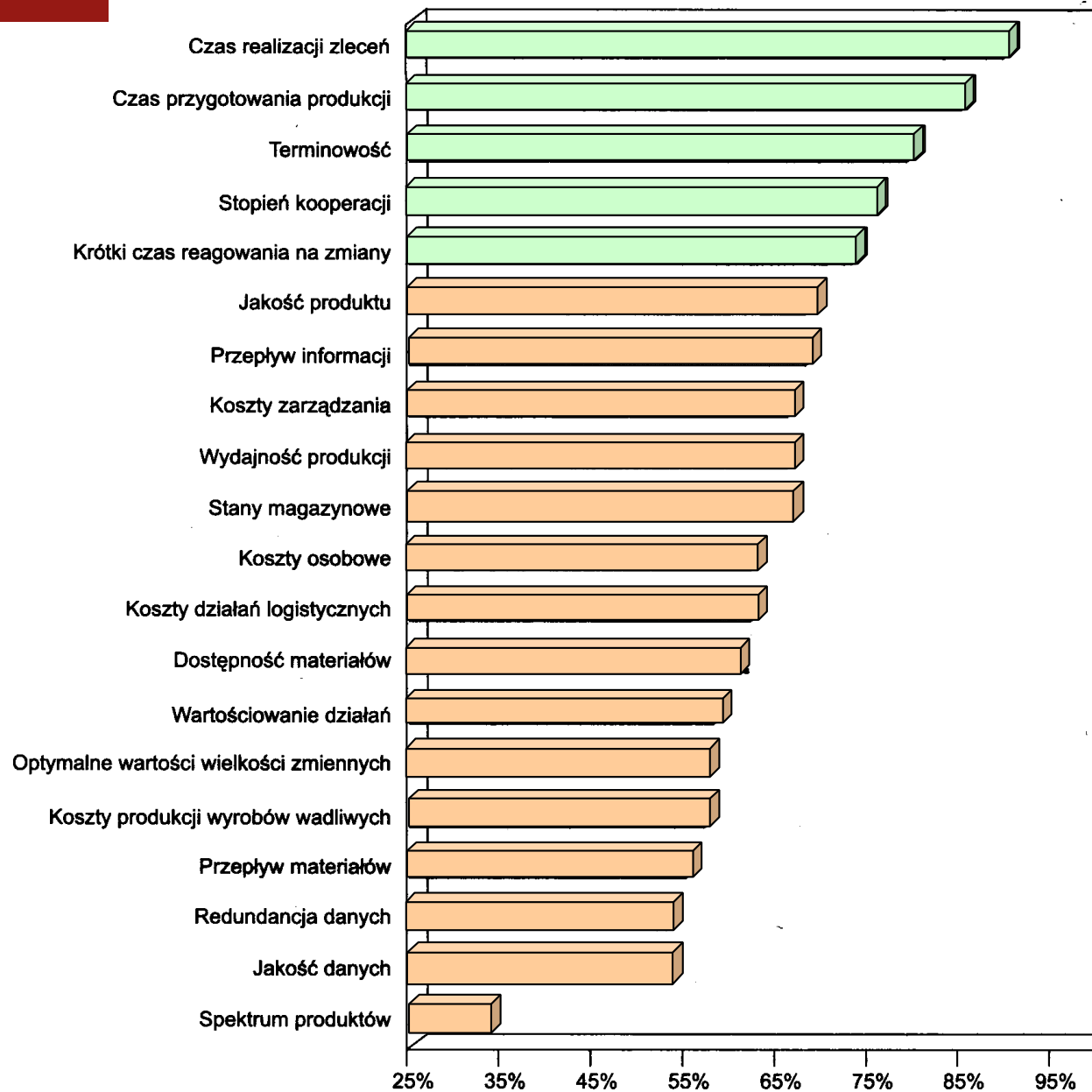

Z badań wynika, że

- **podwojenie skali produkcji powoduje obniżkę kosztów jednostkowych o ok. 15-25%.**
- **Wprowadzenie na rynek nowego produktu o 6 miesięcy wcześniej przed konkurentem może przynieść wzrost rentowności przedsiębiorstwa produkcyjnego o 25-30%**
- **zwiększenie nakładów na rozwój produktu o 50% (co znacznie przyspiesza termin wprowadzenia go na rynek), obniża rentowność przedsiębiorstwa tylko o 5-10%**

Efektywność działań

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

Idea **komputerowej integracji przedsiębiorstwa** polega na **kompletnym i komplementarnym** połączeniu jego działań niezbędnych do wyprodukowania określonego wyrobu w jeden spójny system. Integracja ta dotyczy w szczególności funkcji technicznych, organizacyjnych, logistycznych i informatycznych, które w ujęciu modelowym są realizowane przez:

- ➔ Elastyczny system wytwarzania
- ➔ Elastyczny system transportu i magazynowania
- ➔ Komputerowy system planowania i sterowania

WYDZIAŁ
BUDOWY MASZYN
I LOTNICTWA
POLITECHNIKI RZESZOWSKIEJ

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

Modelem docelowym kompleksowej integracji skomputeryzowanego przedsiębiorstwa jest standard **CIM** (**Computer Integrated Manufacturing**).

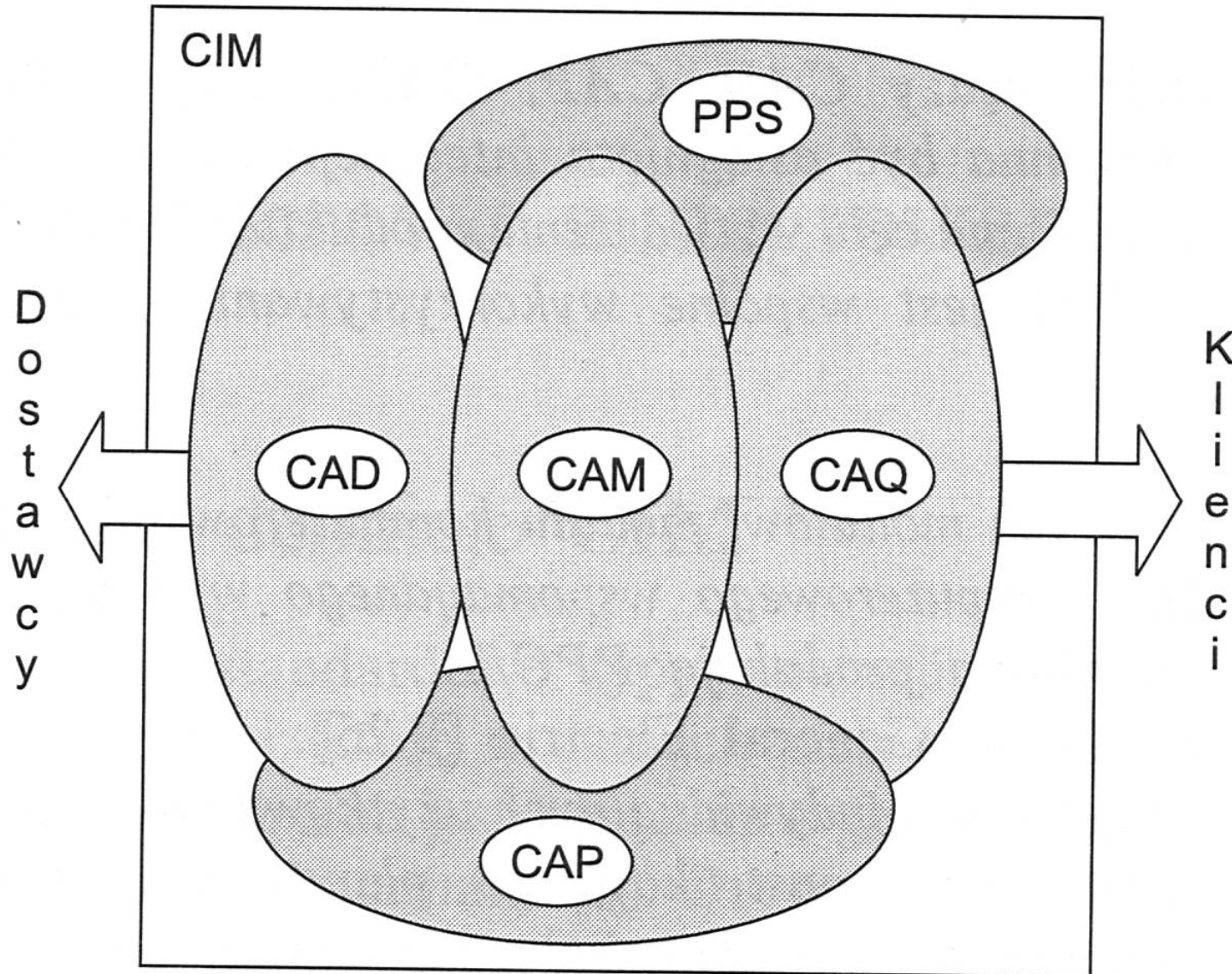
Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

„CIM obejmuje zintegrowane zastosowanie komputerów we wszystkich związanych z produkcją obszarach działania przedsiębiorstwa. Obejmuje techniczno-informacyjne współdziałanie między CAD, CAP, CAM, CAQ i PPS. W wyniku wdrożenia CIM powinna być osiągnięta integracja technicznych i organizacyjnych funkcji, mających na celu wytworzenie produktu. Warunkiem udanego zastosowania idei CIM jest wspólne wykorzystanie wspólnej bazy danych”,

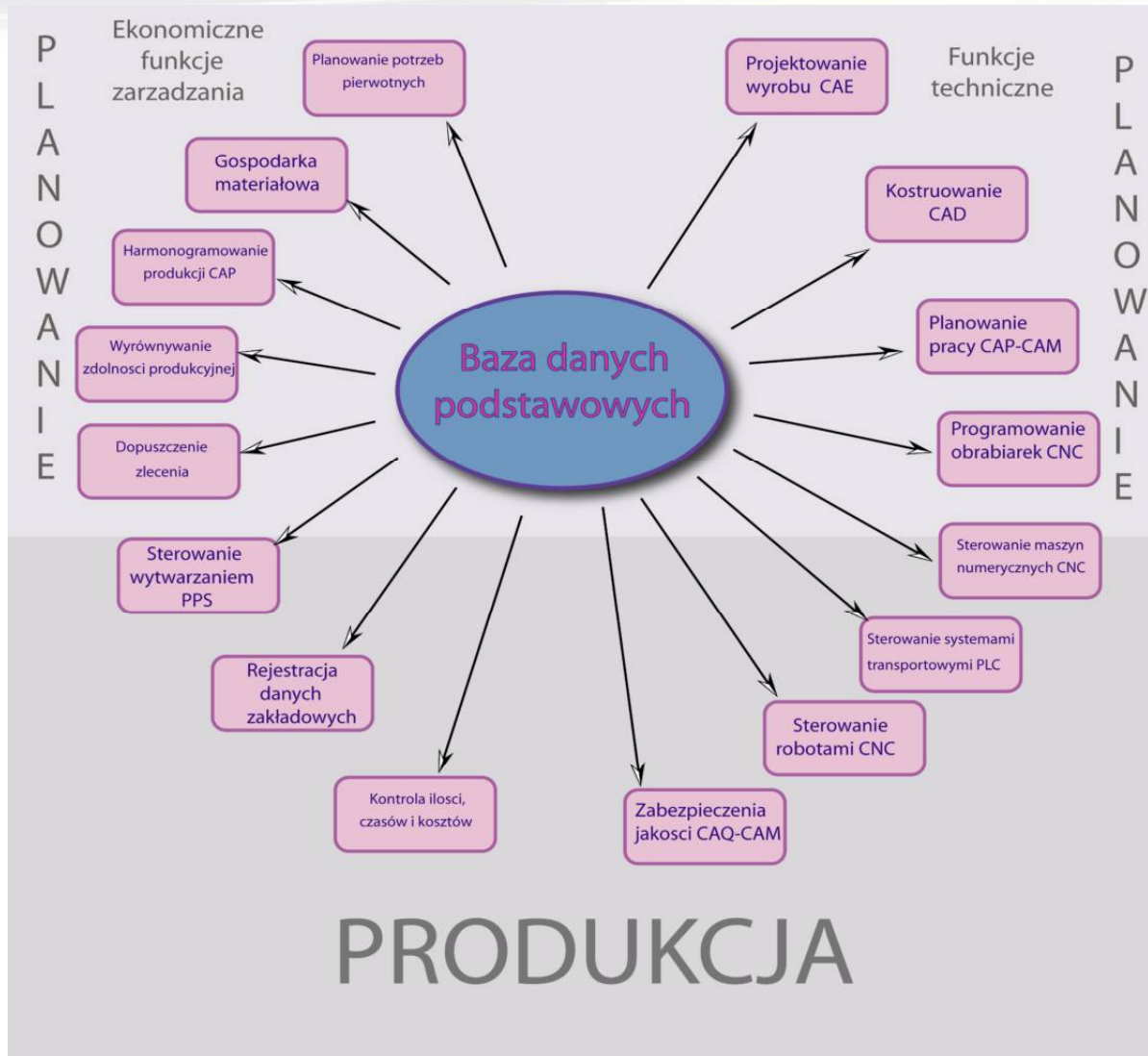

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

Modelem docelowym kompleksowej integracji skomputeryzowanego przedsiębiorstwa jest standard **CIM (Computer Integrated Manufacturing)**.

System informatyczny zorganizowany według idei CIM składa się z 5-ciu podstawowych podsystemów wspomagających czynności wytwórcze:

- ➔ **PPC – (Production Planning and Control – Produkcja, planowanie i sterowanie)** – uruchomienie danych zleceń oraz nadzorowanie ich realizacji z uwagi na liczbę wyrobów, terminy i zdolności wytwórcze

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

- ➔ **CAD (Computer Aided Design – Komputerowe wspomaganie projektowanie i konstruowania)** – wspomaganie konstruowania wyrobu, prowadzenie obliczeń inżynierskich, obsługa bazy danych typowych elementów konstrukcyjnych oraz wykonywanie dokumentacji konstrukcyjnej,
- ➔ **CAP (Computer Aided Planing – Komputerowe wspomaganie planowania)** – przygotowanie na podstawie danych z CAD planów obróbki części i montażu

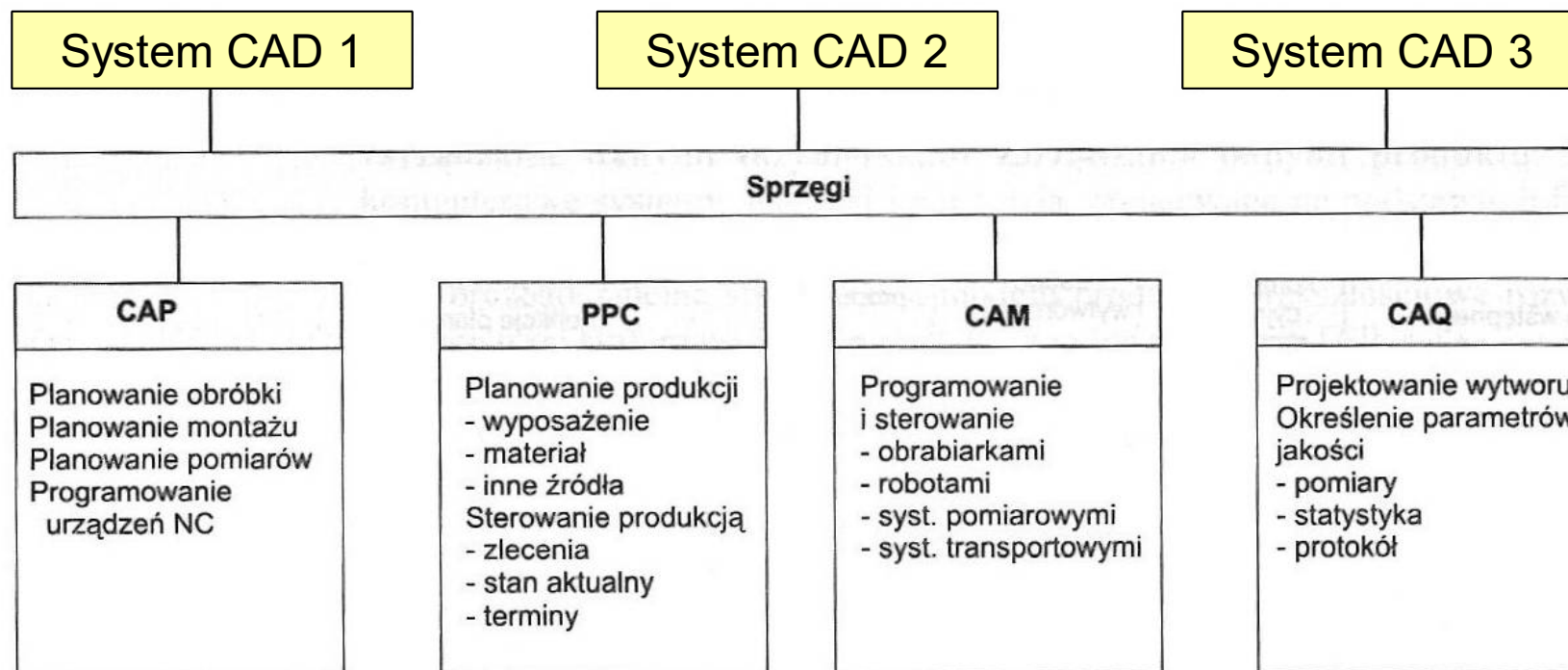
Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

- ➔ **CAM (Computer Aided Manufacturing – Komputerowo wspomagane wytwarzanie)** – sterowanie czynnościami wytwarzania, zarządzania środkami produkcji, przepływem materiałów, narzędzi i oprzyrządowania oraz sterowanie przebiegiem obróbki,
- ➔ **CAQ (Computer Aided Quality – Komputerowo wspomagane sterowanie jakością)** – planowanie i przeprowadzanie czynności sterowania i nadzorowania jakością w procesie produkcyjnym

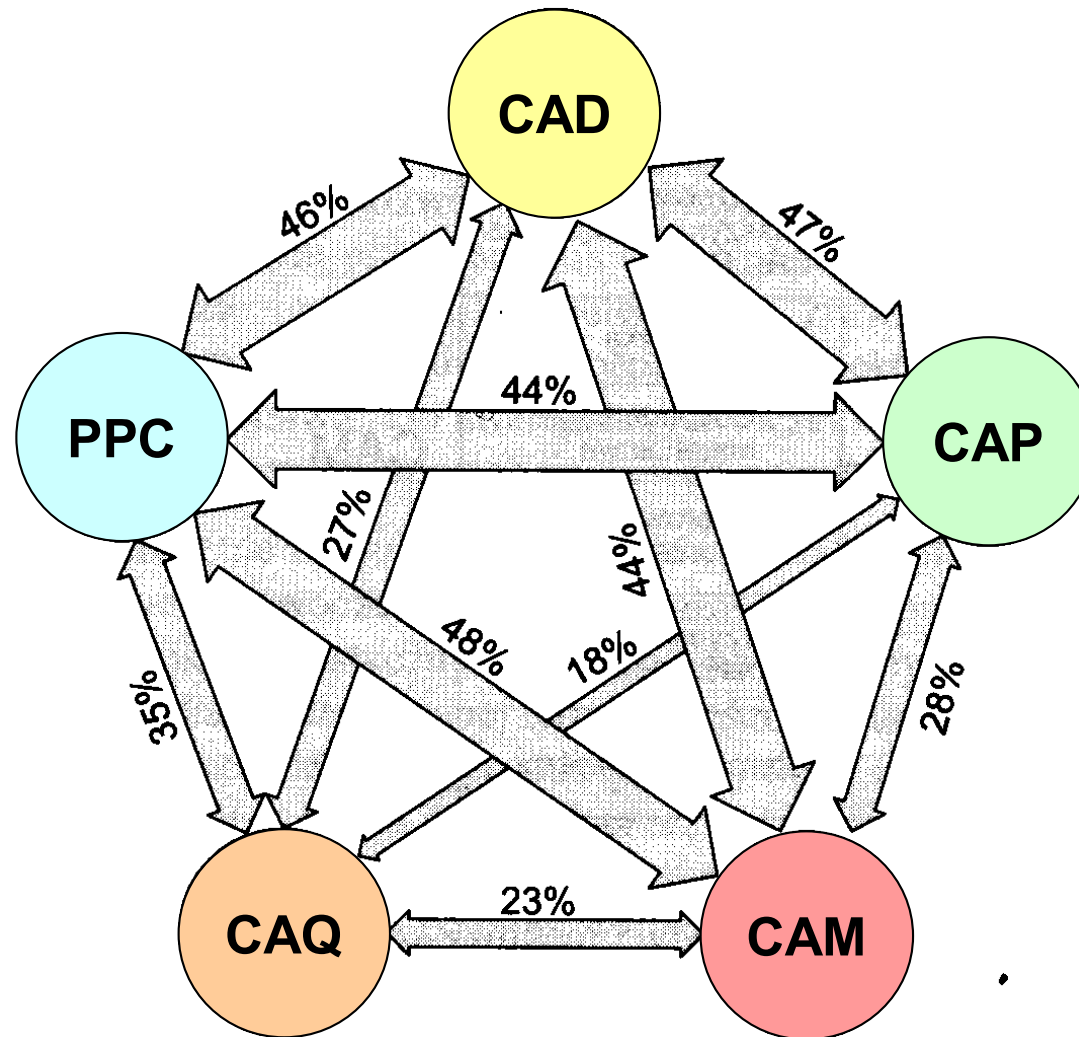

Funkcje systemów CAx

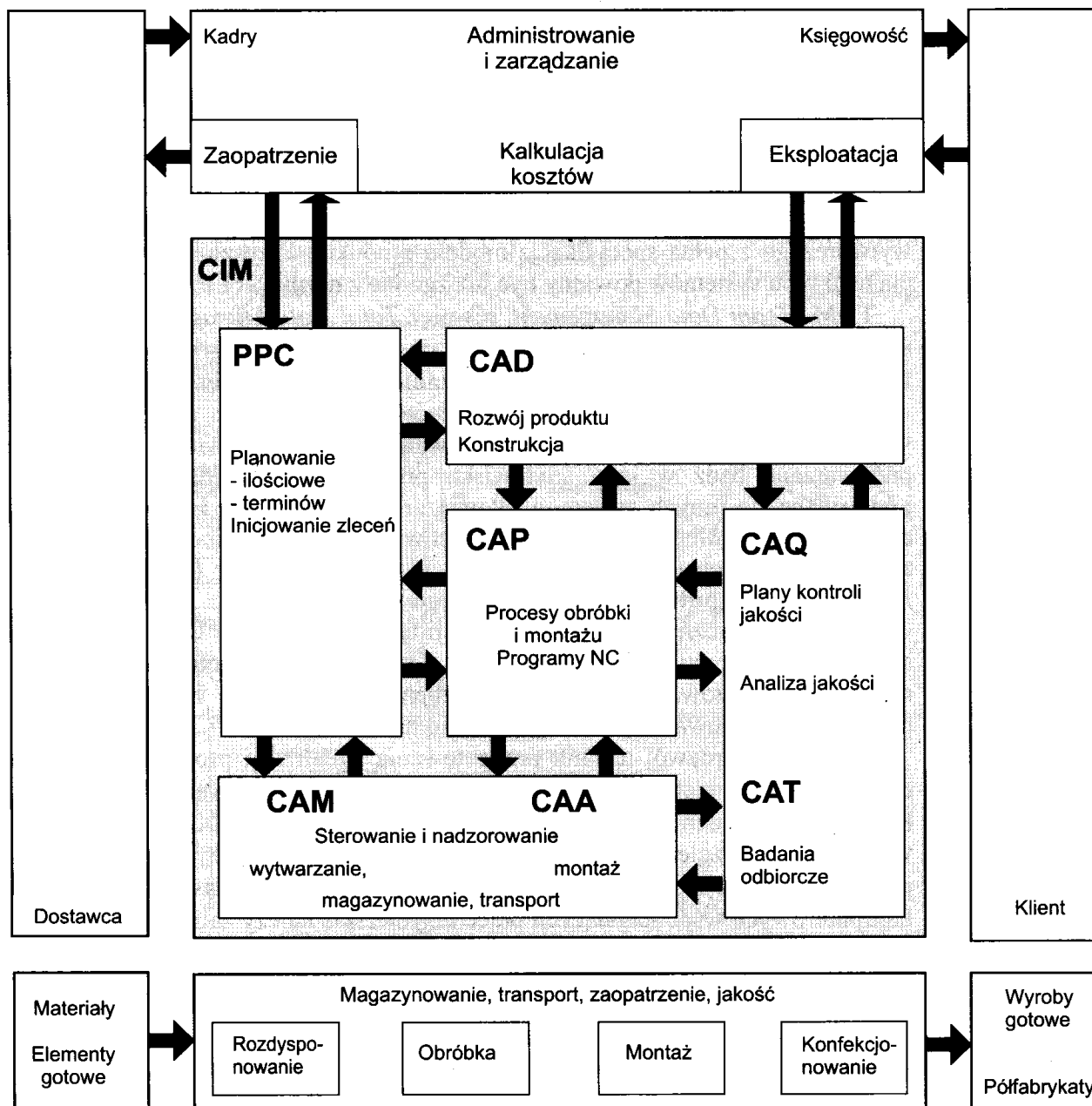
Techniki CAx

Schemat struktury CIM

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

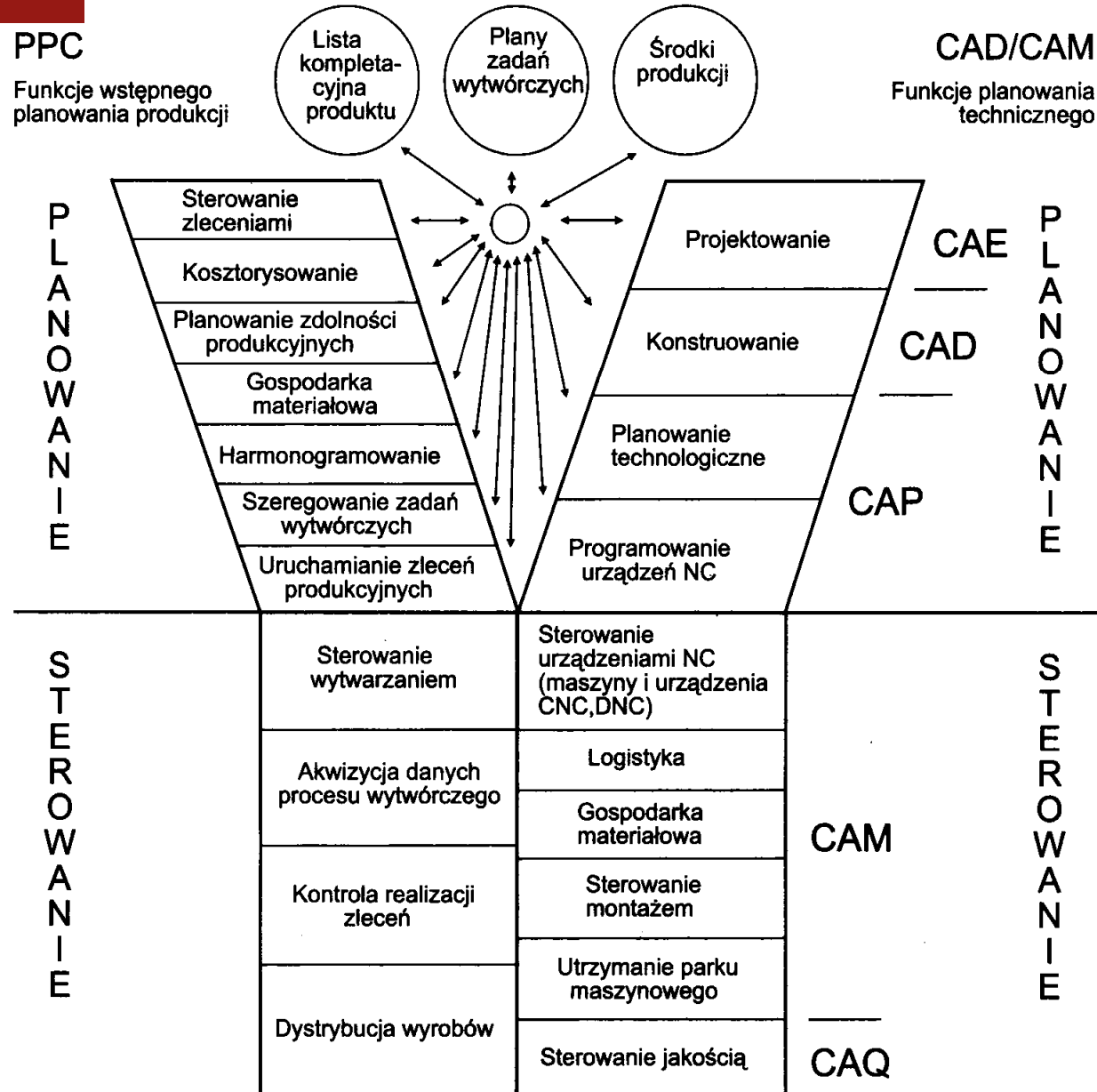
Sterowanie zintegrowanym przedsiębiorstwem odbywa się za pomocą dwóch wyraźnie wydzielonych strumieni informacyjnych związanych z :

- **organizacyjnym przygotowaniem produkcji (PPC)**
- **technicznym przygotowaniem produkcji (CAD/CAM)**

Klasyfikacja systemów CAx

Organizacyjne przygotowanie produkcji

Techniczne przygotowanie produkcji

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

Obydwa te strumienie łączą się na poziomie produkcyjnym, który w ujęciu modelowym stanowi **Elastyczny System Wytwarzania (FMS - Flexible Manufacturing System)**

ESW jest zintegrowanym komputerowo kompleksem maszyn i urządzeń technologicznych sterowanych numerycznie (obrabiarki, roboty) pozwalających na stosowaniu różnych technik wytwarzania (obróbka skrawaniem, obróbka cieplna, obróbka plastyczna, mycie, suszenie itd..) przy szerokim wykorzystaniu urządzeń pomiarowych i diagnostycznych, połączonych ze sobą automatycznymi środkami transportu (przenośniki, wózki samojezdne) zapewniających automatyczne wytwarzanie przedmiotów o zróżnicowanych cechach konstrukcyjnych

Idea komputerowej integracji przedsiębiorstwa

ZSW charakteryzują 3 podstawowe cechy:

- ❖ **automatyzacja** – oznacza, że system posiada zdolność do realizacji swoich funkcji w ciągu określonego czasu bez udziału, lub przy częściowym (okresowym) udziale człowieka
- ❖ **Integracja** – charakteryzuje sprzężenie elementów systemu w pewną całość, w której elementy systemu produkcyjnego są połączone przez podsystemy przepływu strumieni materiałowo – energetycznych oraz informacyjnych
- ❖ **Elastyczność** –

Aspekty elastyczności

- Maszynowy** - który określa łatwość dostosowywania się obrabiarek do wymagań pojawiających się przy wytwarzaniu różnych przedmiotów należącego do określonego ich spektrum. Elastyczność taką zapewnia automatyzacja zmiany narzędzi. Jest zatem cechą poszczególnych obrabiarek.
- Procesowy** - który określa możliwość wytwarzania przedmiotów przy zastosowaniu różnych procesów technologicznych, różniących się np. kolejnością wykonywanych operacji. Im większa jest elastyczność procesowa przedmiotów obrabianych, tym lepiej można zrównoważyć obciążenie poszczególnych obrabiarek.

Przeptywu przedmiotów -

który określa zdolność systemu do swobodnego przemieszczania różnych przedmiotów obrabianych. Im większa elastyczność tego rodzaju, tym lepsze może być zasilanie w przedmioty poszczególnych obrabiarek - nie występują bowiem ograniczenia narzucone przez system przepływu materiałów.

Zależy on od rozwiązań technicznych przyjętych w tym podsystemie i od rozmieszczenia dróg transportowych.

Kolejności przepływu przez stacje robocze -

Elastyczność tego typu oznacza, że przedmiot, o ściśle określonym procesie technologicznym, może przyjmować różne trasy przebiegu przez system. Jest to zdolność do kontynuowania pracy systemu np. w przypadku zakłóceń jednej z obrabiarek.

Elastyczność ta związana jest z cechami urządzeń wytwórczych składających się na system i zależy m.in. od liczby jednakowych (lub zastępujących się) obrabiarek oraz od możliwości szybkiego ich wyposażenia w potrzebne narzędzia.

Rodzaju wyrobów -

Elastyczność ta określa liczbę różnych typów przedmiotów, które mogą być wytwarzane bez konieczności zatrzymywania systemu w celu jego przebrojenia (przy założeniu że w rozpatrywanym przedziale czasowym ESW nie będzie miał możliwości rozbudowy).

Im większa jest elastyczność z uwagi na rodzaj wyrobów, tym mniejsze mogą być zapasy magazynowe niezbędne dla dotrzymania określonych terminów dostaw.

Zmiany rodzaju wyrobów -

Przy założeniu, że w rozpatrywanym przedziale czasowym istniejący ESW nie będzie miał możliwości rozbudowy, ale będzie mógł być przezbrajany - ten rodzaj elastyczności dotyczy liczby różnych typu przedmiotów, które mogą być wytwarzane bez dodatkowych nakładów inwestycyjnych. Elastyczność ta zależy od:

- Właściwości eksploatacyjnych obrabiarek
- Zakresu w jakim obrabiarki mogą się zastępować lub uzupełniać

Większą elastycznością odznacza się najczęściej system, w którym są obrabiarki uzupełniające się, niż system złożony głównie z obrabiarek zastępujących się

Aspekty elastyczności

Liczebności serii wyrobów - wyraża zdolności ekonomiczne efektywnego wytwarzania różnych liczebnie serii przedmiotów należących do określonego spektrum. System elastyczny o wysokiej elastyczności liczebności serii wyrobów charakteryzuje się płaskim przebiegiem krzywej kosztów jednostkowych wyrobu.

Rozbudowy systemu - wyraża zdolność do łatwej rozbudowy systemu przy zmianie rozmiarów produkcji. Jest to własność systemu jako całości. Można na nią wpływać, stosując modułową strukturę sprzętową i oprogramowania oraz planując wolne miejsca dla późniejszego zainstalowania dodatkowych obrabiarek